

LIVSMEDEL OCH FÖRÄDLING

- förutsättningar och möjligheter

I Sverige är intresset och möjligheterna för privata skogsägare att dra nytta av produktion och försäljning av icke-träbaserade skogsprodukter än så länge ett relativt outforskat område med stor utvecklingspotential för framtiden.

Användningen av björksav som livsmedel och som medicinska produkter har en lång tradition i Sverige men den kommersiella användningen är för närvarande låg jämfört med länder som Finland, Estland och Ryssland. Säsongen för att utvinna björksav från skogen är kort och björksaven förstörs snabbt om den inte behandlas korrekt, vilket innebär utmaningar för skogsägare och företagare som vill kommersialisera björksavsprodukter. Men eftersom björk växer över hela Sverige bör många skogsägare ha förutsättningar att utvinna och sälja björksav.

Syfte

En ökad medvetenhet om villkoren och möjligheterna för produktion av björksav kan hjälpa och inspirera skogsägare att skapa nya företag eller samarbeta med lokala företagare. Därför undersökte denna pilot de grundläggande förutsättningarna för produktion av björksav och hur aktiviteterna kan organiseras mellan olika parter beroende på verksamhetens omfattning och art. Dessutom fick fyra privata skogsägare möjlighet att pröva på utvinning av björksav i samarbete med en lokal entreprenör.

Slutsats

Piloten fokuserade på småskalig utvinning av björksav, vilket är möjligt för de flesta skogsägare att delta i eftersom det bara kräver en liten initial investeringskostnad för

utrustning och några lämpliga björkar. I piloten var kostnaden för en komplett uppsättning av tappningsutrustning ca 250–300 kronor (25–30 €) och de deltagande skogsägarna använde 2–4 uppsättningar vardera. Skogsägarnas tidsåtgång var också liten eftersom de främst använde björkar nära sina hem.

Som skogsägarna konstaterade skulle en större utvinning av björksaft kräva bättre processer och utrustning för lagring och hantering av björksaften. Det kommer också att kräva mer tid om lämpliga träd behöver sökas längre bort från hemmet. Skogsägarna kunde utvinna den volym som efterfrågades av entreprenören som deltog i piloten, och de behöll också en del för egen konsumtion. Piloten visade således att det finns goda förutsättningar och möjligheter för skogsägare att i allt högre grad utnyttja sina skogar för produktion av björksav och att intresserade företagare skulle kunna utveckla denna typ av affärsmodell. En förutsättning är naturligtvis att det finns en efterfrågan av björksavsprodukter på marknaden. Det är en fråga som inte undersöktes i denna pilot.

För att underlätta upprättandet av framtida samarbeten utarbetades inom piloten tre exempel på hur avtal mellan skogsägare, entreprenörer och andra uppköpare (t.ex. förädlingsföretag) kan upprättas beroende på samarbetets omfattning och förutsättningar. Viktiga aspekter i dem alla är vardera avtalspartens rättigheter och skyldigheter, vilka betalningsformer som tillämpas och avtalets varaktighet

PILOT SUMMARY



EUROPEISKA UNIONEN

Interreg
Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden



Rikare skog

Diversifiering genom Inkludering och Specialisering